

VA-rapport 2006:3

Vetenskap i Politisk Press

**– en innehållsanalys av
partiernas egna tidningar**

Förord

Intresse och engagemang för kunskap och vetenskap är den nödvändiga basen för det snabbt framväxande kunskapssamhället. Men ny kunskap blir inte aktiv utan fotfäste i människors tankar, idéer, känslor och handlingar. Därför krävs dialog mellan forskare och den breda allmänheten. Den ideella föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA, arbetar för att öka det aktiva kunskapsengagemanget hos de många – och särskilt de unga.

Politiker är en grupp som har stort inflytande på allmänhetens attityder och beteenden. Hur politiker ser på kunskap, vetenskap och vetenskapens roll i samhället påverkar. En aktiv dialog mellan politiker och forskare har betydelse. VA genomför därför en studie i tre delar av politikers relation till vetenskapen. En bred intervjuundersökning av riksdagsledamöters och kommunpolitikernas attityder till och uppfattningar om vetenskap och forskare (VA-rapport 2006:2 Politikernas syn på Vetenskap), en bok där politiker och forskare själva utvecklar sin syn på den inbördes relationen (VA-rapport 2006:4 Kunskapsbiten, 18 röster om relationen forskare – politiker) samt denna analys av det vetenskapsrelaterade innehållet i de politiska partiernas egna tidskrifter. Studien redovisas i tre separata rapporter och i en sammanfattande skrift (VA-rapport 2006:5 Politik och Vetenskap). Studien har planerats i samverkan med VAs referensgrupp för opinionsundersökningar och studier, under ledning av professor Björn Fjæstad.

I denna skrift, **Vetenskap i Politisk Press** – en innehållsanalys av partiernas egna tidningar, VA-rapport 2006:3, presenteras resultatet av analysen av det vetenskapsrelaterade innehållet i de politiska partiernas tidskrifter. Projektledaren civilingenjör Karin Lundquist, VA, har ansvarat för och utfört studien.

Politikerstudien har genomförts med stöd av Forskningsrådet Formas, KK-stiftelsen, Riksbankens Jubileumsfond, Vetenskapsrådet och VINNOVA. De ingående rapporterna får gärna citeras med angivande av VA som källa. Samtliga studier kan också hämtas från www.v-a.se.

Vår förhoppning är att dessa intresseväckande resultat ska stimulera intresset för kunskapsfrågor i politiken, intensifiera dialogen mellan forskare, politiker och allmänhet och därmed bidra till ett brett engagemang och intresse för kunskap.

Vetenskap & Allmänhet i juni 2006

Camilla Modéer
Generalsekreterare

Forskningsrådet för miljö, areella näringar
och samhällsbyggande, Formas

KK-stiftelsen ><

Vetenskapsrådet

Riksbankens
Jubileumsfond

ISSN: 1653-6843
ISBN 13: 978-91-85585-25-0 (tryckt)
ISBN 10: 91-85585-25-4 (tryckt)
urn:nbn:se:vetenskapochallmanhet-2006-3 (pdf)

Utgivare: Vetenskap & Allmänhet, VA
Box 5073, 102 42 Stockholm
Telefon: 08-791 29 00
Fax: 08-611 56 23
E-post: info@v-a.se
Webbplats: www.v-a.se

Innehåll

SAMMANFATTNING	7
1. INTRODUKTION	9
1.1. BAKGRUND OCH SYFTE	9
2. METOD	11
2.1. UNDERSÖKTA TIDNINGAR OCH TIDSKRIFTER	11
3. RESULTAT	15
3.1. OMFATTNING AV VETENSKAPLIGT RELATERAT MATERIAL	15
3.2. VILKA OMRÅDEN BEHANDLAS?	15
3.2.1. <i>Samtliga artiklar</i>	15
3.2.2. <i>Vetenskapligt relaterade artiklar</i>	17
3.3. VILKA CITERAS OCH REFERERAS?	20
3.3.1. <i>Forskare</i>	20
3.3.2. <i>Experter</i>	23
3.4. HUR VETENSKAPLIGT MATERIAL PRESENTERAS	25
3.4.1. <i>Vetenskapliga studier</i>	25
3.4.2. <i>Utredningar och statistik</i>	26
3.4.3. <i>Vetenskaplig referens saknas</i>	26
3.5. VÄRDERING AV VETENSKAPEN, DESS NYTTA OCH RISK	27
4. REFERENSLISTA	29
4.1. ELEKTRONISKA KÄLLOR	29
4.2. TIDNINGAR OCH TIDSKRIFTER	29
BILAGA 1	31
BILAGA 2	37
BILAGA 3	38

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att granska innehållets vetenskapliga anknytning i ett urval av partiernas och ungdomsförbundens egna tidningar och tidskrifter. Vi har i undersökningen sökt svar på i vilken omfattning vetenskapligt relaterat material förekommer, vilka områden som behandlas, om tidningarna citerar, intervjuar eller refererar till forskare eller andra experter och hur det vetenskapligt relaterade materialet presenteras.

Femton tidskrifter och tidningar ingår i studien och en handfull nummer av varje tidning, eller närmare 2 100 sidor, har granskats. Grupper av tidningar som jämförts är Partitidningar och Ungdomsförbundens tidningar samt tidningar tillhörande de två politiska blocken. Resultaten från denna studie har jämförts med VA-rapport 2005:5 "Vetenskap i Press – en innehållsanalys" (VIP 2005), där en liknande innehållsanalys av Ungdoms-, Familje- och Regionalpress gjordes.

Mängden vetenskapligt innehåll i det undersökta materialet visade sig vara relativt hög. I genomsnitt bedömdes 16 procent av de granskade artiklarna ha vetenskaplig anknytning, vilket är dubbelt så mycket som i innehållsanalysen från 2005.

Att de partipolitiska tidningarna främst handlade om partipolitik och samhällsvetenskap är kanske inte någon överraskning. Det mest slående är dock att till exempel medicin, naturvetenskap och teknik i stort sett inte alls behandlades i de partipolitiska tidningarna. Trots att politiker anser att forskning inom medicin har störst inflytande på samhällsutvecklingen förekom inte området i de partipolitiska tidningarna.

Forskare och experter citeras i ganska liten utsträckning i partipolitiska tidningar, i snitt på 18 respektive 28 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Ungdomsförbundens tidningar citerade forskare i lägre utsträckning och experter i mycket högre utsträckning än Partitidningarna.

De partipolitiska tidningarna hänvisar också sällan till vetenskapliga studier. I snitt citerades studier på en fjärdedel av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Det skiljer sig markant från kategorin Regionalpress i VIP 2005, där studier citerades på över tre fjärdedelar av artikelsidorna. En förklaring till detta kan vara att politiker är vana att tänka mer i termer av och använda sig av politiska utredningar och statistik. Utredningar och sifferangivelser förekommer också i relativt stor utsträckning i de partipolitiska tidningarna.

Vetenskaplig referens saknades på i snitt 12 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna, vilket är i paritet med VIP 2005. Artiklarna i partiernas egna tidningar framhävde risker med vetenskap i större utsträckning än tidningarna i VIP 2005. Artiklar som framhävde nytta var däremot relativt sällsynta.

Å ena sidan är de partipolitiska tidningarna bra på att använda sig av och referera till vetenskap, men de begränsar sig till samhällsvetenskap och hänvisar inte till andra områden med relevans för politiska frågeställningar, som till exempel energi och miljö. Å andra sidan anpassar sig dessa specifika tidningar till sin målgrupp och den information läsarna efterfrågar, vilken enligt denna analys sällan rör naturvetenskap och teknik.

1. Introduktion

1.1. Bakgrund och syfte

VA undersöker under 2006 politikernas syn på kunskap, vetenskap och forskare. Detta görs dels genom en bred intervju-baserad undersökning av politikernas attityder, uppfattningar och beteenden, dels genom en essä-bok där 18 politiker och forskare ger sin bild av relationen mellan politik och vetenskap, samt genom en innehållsanalys. Syftet med innehållsanalysen, som presenteras i denna rapport, är att få en uppfattning om hur och i vilken utsträckning det som publiceras i de partipolitiska tidningarna relaterar till vetenskap. Hur beskrivs forskning och forskare och vilka attityder och värderingar förmedlas?

Innehållet i de partipolitiska tidningarna kan ses som ett uttryck för vilka frågor och områden som intresserar och engagerar politiker och vilka attityder de har till dem. Politiker påverkas också av det som skrivs i de partipolitiska tidningarna.

I studien granskas innehållet i ett urval partipolitiska tidningar och tidskrifter med avseende på vetenskaplig anknytning. Ungdomar är en särskilt intressant grupp, vars värderingar och attityder ofta skiljer sig från de vuxnas, och därför har vi även undersökt Ungdomsförbundens egna tidningar. Utifrån analysen av vetenskapligt relaterat innehåll i de partipolitiska tidningarna och tidskrifterna kan vi dra slutsatser kring hur tidningarnas innehåll påverkar politiker och partimedlemmar, särskilt ungdomar.

VA har inte funnit några andra undersökningar där partipolitiska tidningar analyserats utifrån vetenskapligt relaterat innehåll. Däremot är det möjligt att jämföra med undersökningen VA-rapport 2005:5 "Vetenskap i Press – en innehållsanalys" (VIP 2005), där en analys gjordes av Ungdoms-, Familje- och Regionalpress¹.

Partipolitisk press kan i stora drag jämföras med kategorin Regionalpress i VIP 2005. För Regionalpress var dock urvalet i VIP 2005 mycket litet i förhållande till hur många sådana tidningar det totalt finns och hur ofta de utkommer, varför generella slutsatser bör dras med en viss försiktighet. Jämförelser mellan Ungdomsförbundens tidningar och kategorin Ungdomspress i VIP 2005 är också intressanta, men tidningarnas olika innehåll och målgrupp och inte minst skillnaden i andelen påstått vetenskapligt innehåll (exempelvis där vetenskaplig referens saknas) gör jämförelserna långt ifrån självklara.

---

¹ Ungdomspress (till exempel Cosmopolitan, Café), Familjepress (till exempel Hemmets Journal, Land) och Regionalpress (Helsingborgs Dagblad, Norrländska Socialdemokraten, Nya Wermlands-Tidningen).

2. Metod

För att belysa vetenskapsrelaterat innehåll i partipolitiska tidningar och tidskrifter och dra slutsatser kring hur det påverkar läsarna, särskilt ungdomar, har vi granskat ett urval av dem. Två tidningar från varje politiskt parti som är representerat i Riksdagen har granskats: en tidning utgiven av moderpartiet och en utgiven av partiets ungdomsförbund. Dessutom ingår den politiska journalen Riksdag & Departement. Tidningarna har grupperats enligt Partitidningar, Ungdomsförbundens tidningar samt tidningar tillhörande s-v-mp med respektive ungdomsförbund och tidningar tillhörande m-fp-c-kd med respektive ungdomsförbund.

Vi har i undersökningen sökt svar på i vilken omfattning vetenskapligt relaterat material förekommer (andel artikelsidor som bedömdes vara vetenskapligt relaterade) och vilka områden som behandlas (både etablerade akademiska områden och vissa delområden av dessa liksom andra aktuella områden). Vi har också granskat om tidningarna citerar, intervjuar eller refererar till forskare eller andra experter och hur det vetenskapligt relaterade materialet presenteras (om tillräcklig referens anges). Dessutom har tidningarnas vetenskapligt relaterade innehåll bedömts utifrån om det framhäver nytta och/eller risk samt om vetenskap framställs positivt, negativt eller neutralt. Dessa frågeställningar har bedömts och analyserats enligt den metodik som beskrivs närmare i bilaga 1.

2.1. Undersökta tidningar och tidskrifter

Femton partipolitiska tidningar och tidskrifter har valts och en handfull nummer av vardera analyserats, utgivna främst under 2005. En generell bild är att tidningarna innehåller ledarsidor, politiska nyheter, ideologiskt inriktade artiklar, insändar- och debattsidor samt nationell och lokal partipolitisk information. Följande tidningar har analyserats utifrån fyra olika grupperingar.

	Tidningar s-v-mp	Tidningar m-fp-c-kd	
Partitidningar	Aktuellt i politiken Grönt Vänsterpress	C. Kristdemokraten Medborgaren Nu	Riksdag & Departement
Ungdomsförbundens tidningar	Frihet Nisse Hult Röd press	Blått Liebling Ny Framtid Ung Center	

Partipolitiskt obunden tidning

Tidningen Riksdag & Departement är en politisk journal som självständigt refererar politik och beslutsprocessen i riksdag, regering och Europeiska unionen. Tidningen kommer ut 38 gånger per år i en upplaga av 14 300 exemplar. Huvudmålgruppen är personal i stat, kommun, företag och organisationer samt förtroendevalda och övriga politiskt intresserade. Riksdagen är administrativ huvudman för tidningen, men har inget inflytande över tidningens innehåll.

Tidningar s-v-mp

Aktuellt i politiken

Aktuellt i politiken är Socialdemokraternas nyhetstidning med en upplaga på 8 400 exemplar. Den veckovis utkommande nyhetstidningen belyser politik och samhälle utifrån arbetarrörelsens perspektiv. Nyheter, reportage, analyser, kommentarer och debatt behandlar inrikespolitik, EU-frågor såväl som lokala, regionala och globala ämnen. Aktuellt i politiken följer även det Socialdemokratiska partiets och arbetarrörelsens inre organisatoriska och politiska arbete.

Frihet

Frihet är Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbunds medlemstidning som utkommer åtta gånger per år och har en upplaga av 21 800 exemplar. Tidningen är ett ungdomspolitiskt magasin för människor mellan 14 och 28 år som skriver om politik, makt och attityder – om samhällsfrågor, miljö, sport och kultur.

Grönt

Grönt är Miljöpartiets medlemstidning som kommer ut med fem nummer per år i en upplaga av 7 700 exemplar. Tidningen är ett samhällsmagasin med utgångspunkt i de gröna idéerna. Innehållet består bland annat av omvärldsreportage, intervjuer, nyheter från riksdag och regering samt debattartiklar.

Nisse Hult

Nisse Hult är officiellt organ för Grön Ungdom, Miljöpartiet de Grönas ungdomsförbund. Medlemstidningen kommer ut med fyra nummer per år i en upplaga av cirka 3 000 exemplar och behandlar medlemsnyheter liksom nationella och internationella politiska ämnen.

Röd press

Röd press är Ung Vänsters självständiga ungdomsmagasin och utkommer fem gånger per år i en upplaga av 3 000 exemplar. Magasinet säger sig berätta om vår samtid ur ett feministiskt och socialistiskt perspektiv.

Vänsterpress

Vänsterpress är Vänsterpartiets medlemstidning. Tidningen tar upp politik i allmänhet och Vänsterpartiets politik i synnerhet. Upplagan är cirka 12 000 exemplar och tidningen ges ut tolv gånger per år.

Tidningar m-fp-c-kd

Blått

Blått är Moderata Ungdomsförbundets medlemstidning. Den trycks i en upplaga av 12 000 exemplar och utkommer fyra gånger per år. Tidningen strävar efter att erbjuda politiska artiklar, intervjuer, aktuella recensioner och omvärldsbetraktelser.

C.

Tidningen C. är Centerpartiets medlemstidning och utkommer fyra gånger per år i en upplaga av 63 500 exemplar. Den innehåller partipolitisk information samt artiklar och debattsidor.

Kristdemokraten

Kristdemokraten är Kristdemokratiska partiets nyhetstidning som ges ut veckovis med en upplaga av 7 600 exemplar.

Liebling

Liebling är Liberala ungdomsförbundets medlemstidning som utkommer fyra gånger per år med en upplaga av 10 000 exemplar.

Medborgaren

Medborgaren ges ut av Moderaterna och innehåller politisk information och samhällsdebatt till medlemmar och prenumeranter. Den utkommer fyra gånger per år och hade en upplaga på 49 000 exemplar 2004.

Nu

Det liberala Nyhetsmagasinet Nu är en liberal tidning, knuten till Folkpartiet. Tidningen når varje vecka runt 7 600 prenumeranter. I Nu kan man läsa om politik i allmänhet och folkpartistisk politik i synnerhet.

Ny Framtid

Ny Framtid är Kristdemokratiska Ungdomsförbundets förbunds- och medlemstidning. Den utkommer med tre eller fyra nummer per år i en upplaga av 5 000 exemplar, som en bilaga till moderpartiets tidning Kristdemokraten.

Ung Center

Ung Center & Politisk Tidskrift är Centerpartiets Ungdomsförbunds medlemstidning och utkommer med fyra nummer per år. Den har en upplaga av 5 000 exemplar.

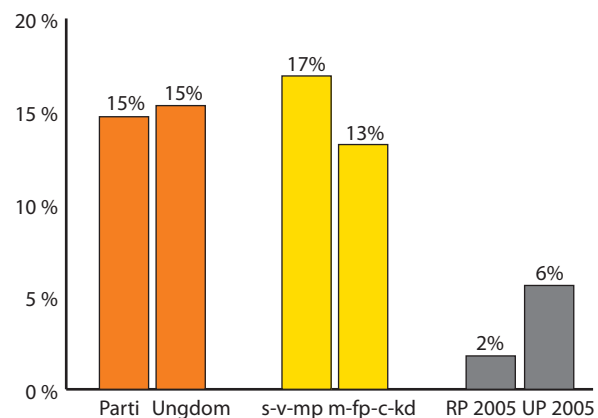
3. Resultat

3.1. Omfattning av vetenskapligt relaterat material

De utvalda tidningarna omfattade totalt 2 094 sidor, varav 1 771 var artikelsidor (2 436 artiklar). Resterande sidor, främst annonser, ingår inte i denna undersökning. I snitt var 16 procent av artikelsidorna i partipolitisk press vetenskapligt relaterade, vilket kan jämföras med snittet på sju procent för samtliga undersökta tidningar i VIP 2005.

Andelen vetenskapligt relaterade artiklar skiljde sig inte mellan Partitidningar och Ungdomsförbundens tidningar. Däremot uppvisade tidningar tillhörande s-v-mp en något högre andel än tidningar tillhörande m-fp-c-kd. För Regionalpress (RP) och Ungdomspress (UP) i VIP 2005 var andelarna klart mindre än i de partipolitiska tidningarna. Förklaringen till att vetenskapligt relaterat material förekommer oftare i partipolitisk press är troligen den högre specialisering denna typ av tidningar har samt att andelen påstått vetenskapligt innehåll är avsevärt lägre, framför allt jämfört med kategorin Ungdomspress.

Majoriteten av artiklarna i de undersökta tidningarna (53 procent) var mindre än en halv sida i storlek. Närmare hälften av artiklarna där vetenskapligt relaterat material förekom var också mindre än en halv sida.

Figur 1: Andel vetenskapligt relaterade artikelsidor (procent).

3.2. Vilka områden behandlas?

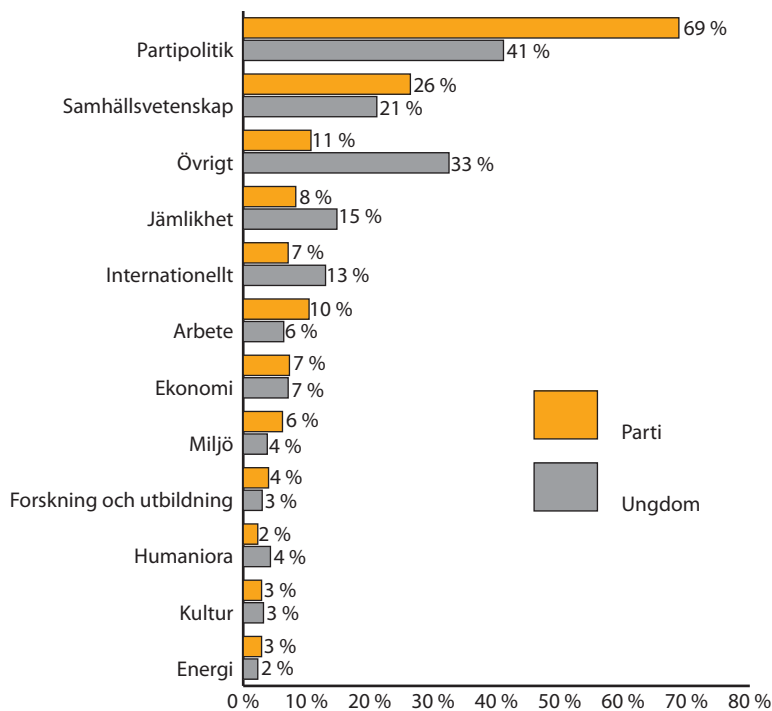
Den mest slående skillnaden mellan innehållsanalysen av partipolitisk press och VIP 2005 gäller vilka områden som berörs. Beskrivningar av vad samtliga artiklar respektive de vetenskapligt relaterade artiklarna handlade om återfinns i avsnitt 3.2.1 och 3.2.2.

Med områden avses dels etablerade akademiska områden som till exempel samhällsvetenskap och naturvetenskap, dels andra teman som ofta förekom i artiklarna, till exempel jämlikhet och energi. En redovisning av de olika områdena ges i bilaga 1.

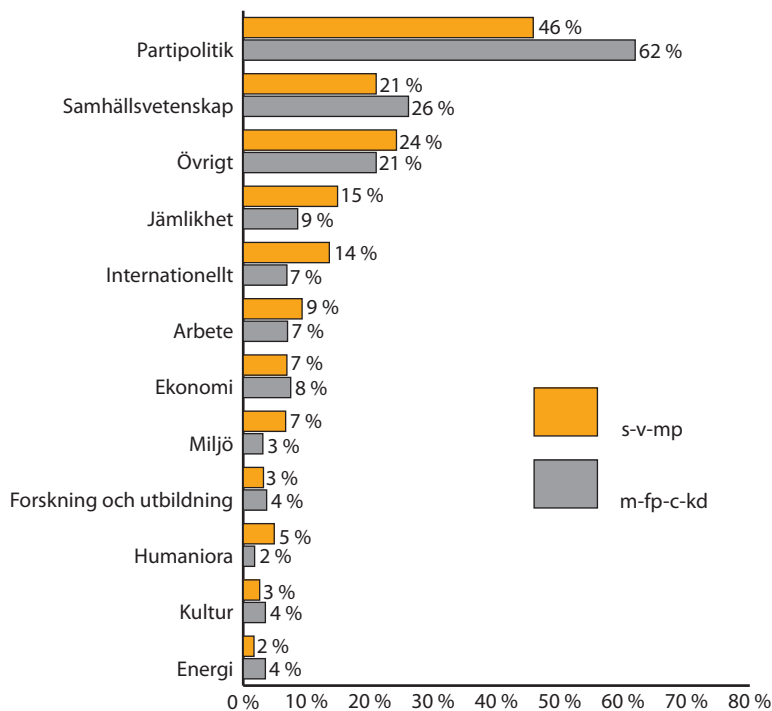
3.2.1. Samtliga artiklar

Samtliga artiklar i de undersökta partipolitiska tidningarna klassificerades med avseende på vilket eller vilka områden de handlade om. Andelarna i figur 2 och 3 är baserade på antalet artikelsidor som handlade om ett visst område i förhållande till det totala antalet artikelsidor inom respektive grupp av tidningar.

²Ungdomspress, Familjepress och Regionalpress.

Figur 2: Områden i Parti- och Ungdomsförbundens tidningar, andel av samtliga artikelsidor i respektive tidningsgrupp (procent). Summan överstiger 100 procent eftersom fler än ett område kan förekomma i en artikel.

Figur 3: Områden i Regeringsblockets och Alliansens tidningar, andel av samtliga artikelsidor i respektive grupp av tidningar (procent). Observera att summan överstiger 100 procent eftersom fler än ett område kan förekomma i en artikel.

Partipolitik var givetvis det vanligaste området som togs upp i samtliga grupper av tidningar. Med partipolitik avses innehåll som handlar om det egna partiet eller andra partier, till exempel medlemsidor, kalendarium, lokal information och stämmor. I Partitidningarna och tidningar tillhörande m-fp-c-kd var andelen partipolitiskt relaterade artikelsidor betydligt högre än i Ungdomsförbundens och tidningar tillhörande s-v-mp. Detta kan till viss del förklaras av att innehållet i flera av Ungdomsförbundens tidningar inte var lika partipolitiskt inriktat som i Partitidningarna; åtminstone var det politiska budskapet inte lika uttalat i dessa tidningar. Några av Ungdomsförbundens tidningar handlade om partipolitik på mindre än en tredjedel av sidorna. En av tidningarna tillhörande s-v-mp är också mer nyhetsinriktad jämfört med flertalet tidningar tillhörande m-fp-c-kd, särskilt Partitidningarna, som i högre utsträckning är renodlade medlemstidningar. Flera tidningar tillhörande m-fp-c-kd innehöll partipolitik på ända upp emot fyra femtedelar av artikelsidorna.

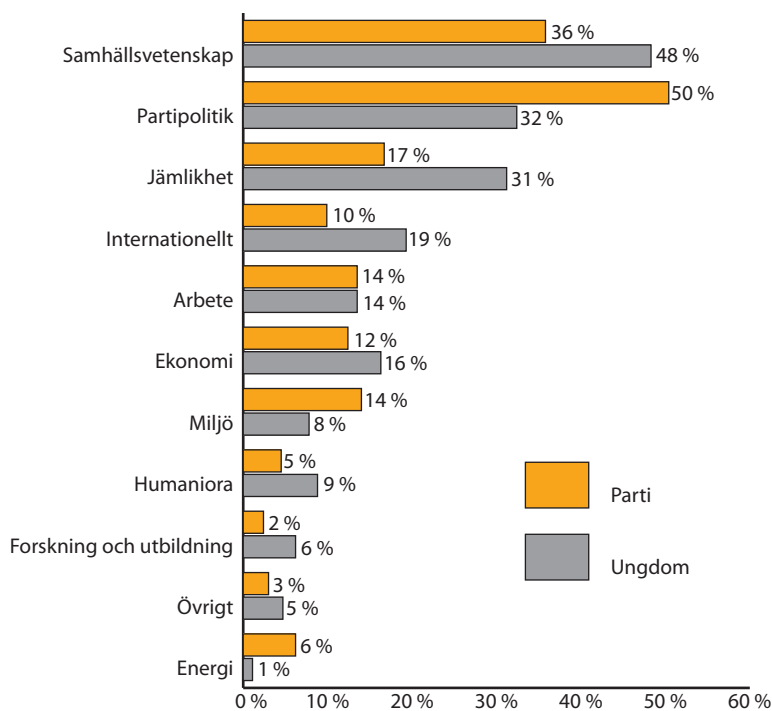
Av de etablerade akademiska områdena förekom samhällsvetenskap på en fjärdedel av samtliga artikelsidor. Variationerna mellan de fyra tidningsgrupperna var små, men två av Partitidningarna tillhörande m-fp-c-kd utmärkte sig genom att ha så mycket som ungefär två femtedelar vardera. Näst efter samhällsvetenskap och ekonomi var humaniora det tredje största ämnet av de etablerade akademiska områdena. Medicin, teknik och naturvetenskap förekom på mindre än två procent av artikelsidorna. Förekomsten av miljö och energi var också mycket liten.

I snitt klassificerades en femtedel av alla artikelsidor som "övrigt". I denna post ingår till exempel politisk satir, bilder, serier och nöjesreportage. Här var variationerna mellan framför allt Parti- och Ungdomsförbundens tidningar stora. Fyra av Ungdomsförbundens tidningar hade en betydligt högre andel artikelsidor som kunde klassificeras som övrigt än de andra tidningarna i gruppen. Några av Partitidningarna innehöll mycket litet eller inget sådant material. I detta avseende verkar Ungdomsförbundens tidningar till viss del vilja efterlikna andra tidningar som attraherar ungdomar, även om deras innehåll i övrigt får anses vara relativt seriöst.

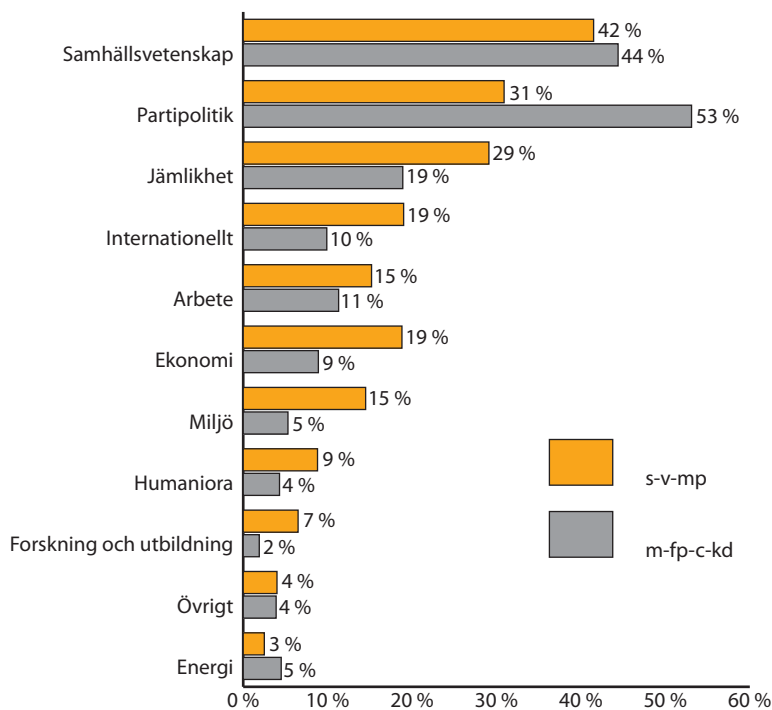
Jämlikhet respektive "internationellt" behandlades i något högre utsträckning i Ungdomsförbundens tidningar och tidningar tillhörande s-v-mp än i Partitidningar och tidningar tillhörande m-fp-c-kd. Alla grupper av tidningar behandlade områdena arbete och ekonomi ungefär lika ofta.

3.2.2. Vetenskapligt relaterade artiklar

Områden i vetenskapligt relaterat material fördelade sig enligt figur 4 och 5. Att de partipolitiska tidningarna till största delen handlade om partipolitik och samhällsvetenskap är kanske inte någon överraskning. Däremot behandlades medicin, som var mycket vanligt förekommande i samtliga tidningskategorier i VIP 2005, i stort sett inte alls i de partipolitiska tidningarna.

Figur 4: Områden, andel av vetenskapligt relaterade artikelsidor (procent). Summan överstiger 100 procent eftersom fler än ett område kan förekomma i en artikel.

Figur 5: Områden, andel av vetenskapligt relaterade artikelsidor (procent). Summan överstiger 100 procent eftersom fler än ett område kan förekomma i en artikel.

Samhällsvetenskap var det vanligaste området i de vetenskapligt relaterade artiklarna. Det förekom i något högre utsträckning i Ungdomsförbundens tidningar än i Partitidningarna, medan tidningar tillhörande s-v-mp respektive m-fp-c-kd behandlade området ungefär lika ofta.

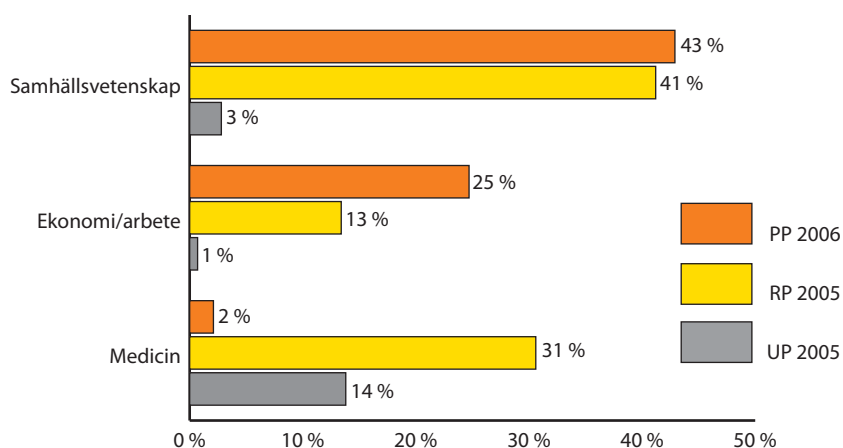
Området partipolitik uppvisade större variationer. Hälften av artikelsidorna i Partitidningarna handlade om partipolitik, jämfört med en tredjedel av artiklarna i Ungdomsförbundens tidningar. Ett liknande förhållande rådde mellan m-fp-c-kd och tidningar tillhörande s-v-mp. För flera av tidningarna tillhörande m-fp-c-kd var andelen partipolitiskt innehåll mycket hög, ända upp till 97 procent för en av tidningarna.

Relativt stora variationer rådde mellan grupperna av tidningar för områdena jämlikhet, internationellt, ekonomi och miljö. Både tidningar tillhörande s-v-mp och m-fp-c-kd behandlade området arbete ungefär lika ofta. Näst efter samhällsvetenskap och ekonomi var humaniora det tredje största området av de etablerade akademiska områdena. Medicin, teknik och naturvetenskap förekom endast i mycket liten utsträckning.

I VIP 2005 var Regionalpress den kategori som oftast berörde något av de sju etablerade vetenskapsområdena. Samhällsvetenskap (41 procent) och medicin (31 procent) var vanligast förekommande, följt av ekonomi/arbete på 13 procent av artikelsidorna. I de fall kategorin Ungdomspress berörde vetenskapsområden var det till övervägande del inom medicin (14 procent) och psykisk hälsa (53 procent).

I VIP 2005 syntes ett tydligt samband mellan de områden tidningarna behandlade och vad som berör och engagerar människor i deras vardag, särskilt medicin och psykisk hälsa, men även samhällsvetenskap. Det är inte särskilt förvånande att de partipolitiska tidningarna, som nästan kan ses som samhällsvetenskapliga facktidningar, i så stor utsträckning behandlar partipolitik och samhällsvetenskap. Däremot kan man fråga sig vad frånvaron av medicin, teknik och naturvetenskap innebär?

Allmänheten har en mycket hög tilltro till den medicinska forskningen och anser det vara mycket viktigt att det satsas statliga medel inom detta område. Samtidigt är medicin det ämne som svenskarna bedömer vara allra mest vetenskapligt (VA-rapport 2005:4). Medicin var också ett vanligt förekommande område i tidningarna i VIP 2005. Även politiker anser att medicin är det mest vetenskapliga ämnet, och dessutom anser de att forskning inom medicin har störst inflytande på samhällsutvecklingen (VA-rapport 2006:2). Trots detta använder politikerna sig i mycket mindre utsträckning av forskningsresultat från medicin (60 procent sällan eller aldrig) än från humaniora och samhällsvetenskap (21 procent sällan eller aldrig) i sitt arbete. Detta är i linje med resultaten från denna innehållsanalys, som visar att förekomsten av medicin, teknik och naturvetenskap var mycket liten.

Figur 6: Områden, andel av vetenskapligt relaterade artikelsidor i Partipolitisk press (samtliga tidningar), Regionalpress respektive Ungdomspress (procent).

Satsningsvilja

I de fall det i tidningarna särskilt uttrycktes en vilja att satsa på forskning har detta klassificerats som "satsningsvilja". Totalt förekom uttryck för vilja att satsa på forskning på fyra procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Variationerna mellan Parti- och Ungdomsförbundens tidningar var stora. Uttryck för satsningsvilja förekom på tio procent av artikelsidorna i Partitidningarna men inte alls i Ungdomsförbundens tidningar. I tidningar tillhörande s-v-mp var andelen tre procent jämfört med sex procent i tidningar tillhörande m-fp-c-kd. Satsningsvilja uttrycktes till exempel inom områdena energi, miljö, medicin samt forskning och utbildning. Ingen av de största partiernas tidningar gav uttryck för vilja att satsa på forskning.

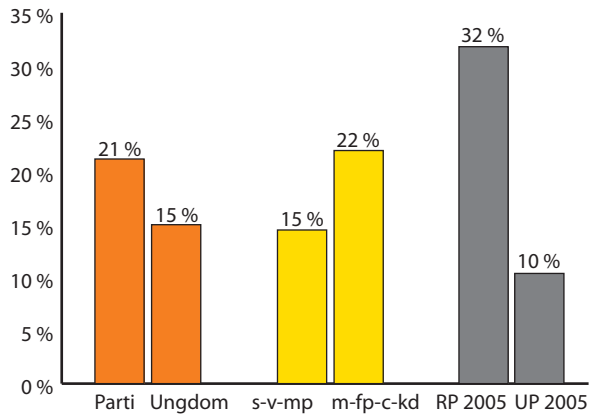
3.3. Vilka citeras och refereras?

3.3.1. Forskare

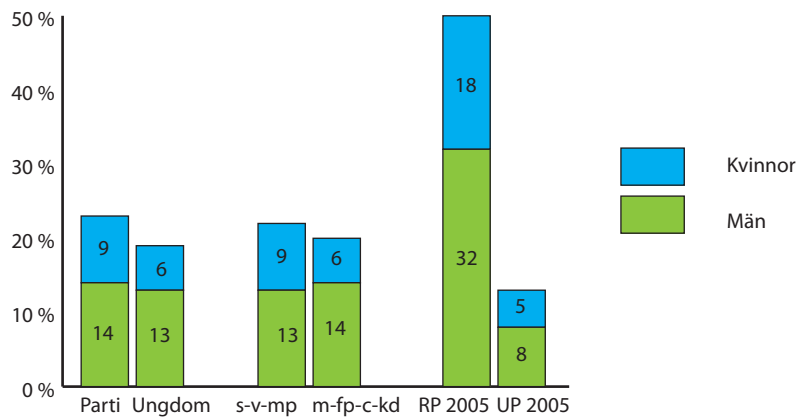
När en forskare namnges i en artikel och det tydligt framgår att personen är forskare har detta klassificerats som "Forskare citeras/intervjuas". Forskare citerades i snitt på 18 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Totalt citerades 48 forskare, varav 18 var kvinnor (38 procent) och 30 var män (63 procent)³. Exempel på forskare i de olika tidningarna, och vilka områden de företrädde, återfinns i tabell 1.

Andelarna var lägst i Ungdomsförbundens tidningar och tidningar tillhörande s-v-mp och högst i Partitidningar och tidningar tillhörande m-fp-c-kd. De kom ändå inte upp i nivå med kategorin Regionalpress (VIP 2005) där forskare citerades på närmare en tredjedel av artikelsidorna. Nyhetstidningarna använde sig alltså gärna av forskare för att förstärka artikelns innehåll, medan partipolitisk press inte gjorde det lika ofta. En förklaring kan vara att allmänheten tar större intryck av forskaruttalanden än politiker. Ungdomsförbundens tidningar citerade dock forskare oftare än kategorin Ungdomspress i VIP 2005. Detta beror antagligen på skillnaden i tidningarnas profil och målgrupp.

³ Tidningen Riksdag & Departement stod för sex av dessa forskare, tre kvinnor och tre män.

Figur 7: Andel vetenskapligt relaterade artikelsidor där forskare citerades för olika typer av tidningar (procent).

Figur 8: Antalet citerade forskare i VIP 2005 samt i partipolitisk press.

Tabell 1: Exempel på citerade/intervjuade forskare i det undersökta materialet.

	Forskare	Område
Aktuellt i politiken	Professor	Jämlikhet
	Professor	Jämlikhet
	Professor	EU
C.	Forskare	Miljö, Energi
	Forskare	Forskning och utbildning
Frihet	Doktor	Humaniora
	Professor	Jämlikhet
	Doktor	Samhällsvetenskap
	Docent	Humaniora
Grönt	Doktorand	Arbete
	Doktor	Miljö
	Professor	Jämlikhet
	Doktor	Arbete
Kristdemokraten	Professor	Medicin
Liebling	Statsvetare	Samhällsvetenskap
	Doktorand	Humaniora
Nisse Hult	Professor	Samhällsvetenskap
Nu	Professor	Samhällsvetenskap
	Professor	Samhällsvetenskap
Ny Framtid	Socionom	Samhällsvetenskap
Riksdag & Departement	Docent	EU
	Statsvetare	Internationellt
	Statsvetare	Samhällsvetenskap
	Professor	Arbete
Röd press	Forskare	Forskning och utbildning
Ung center	Forskare	Samhällsvetenskap
	Professor	Jämlikhet
	Professor	Samhällsvetenskap
	Forskare	Samhällsvetenskap
Vänsterpress	Historiker	Humaniora
	Forskare	Energi
	Professor	Medicin
	Lektor	Partipolitik

De olika tidningsgrupperna uppvisade relativt stora skillnader i fråga om vilka områden som behandlades i artiklarna där forskare citerades. Ungdomsförbundens tidningar och tidningar tillhörande m-fp-c-kd berörde samhällsvetenskap i högre utsträckning (37 respektive 40 procent) än Partitidningarna och tidningar tillhörande s-v-mp (27 respektive 20 procent). Detta kan jämföras med Regionalpress (VIP 2005), där 22 procent av artikelsidorna där forskare uttalade sig handlade om Samhällsvetenskap.

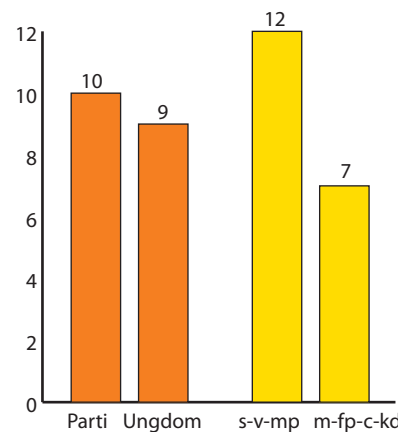
En stor andel av de artikelsidor där forskare citerades berörde också området partipolitik. Medan skillnaderna mellan Parti- och Ungdomsförbundens tidningar inte var särskilt stora (54 jämfört med 43 procent) var andelen hela 67 procent i tidningar tillhörande m-fp-c-kd, jämfört med 28 procent i tidningar tillhörande s-v-mp.

Närmare 15 procent av artikelsidorna där forskare citerades bedömdes tillhöra området internationellt och lika många området jämlikhet. Jämlikhet berördes på en tiondel av artikelsidorna i Partitidningarna och på en fjärdedel av sidorna i Ungdomsförbundens tidningar.

Områdena i partipolitisk press skiljer sig från Regionalpress i VIP 2005, där medicin var det vanligaste ämnet forskare uttalade sig om (37 procent). Medicin berördes bara på totalt tre procent av de artikelsidor där forskare citerades i partipolitisk press.

Förutom de fall där forskare citerades eller intervjuades förekom dessutom att forskare eller forskargrupper omnämndes, men inte namngavs, på fyra procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Forskare omnämndes oftast i tidningar tillhörande s-v-mp och mest sällan i tidningar tillhörande m-fp-c-kd.

I det undersökta materialet hade två tidningar varsin artikel om drygt en sida totalt som var specifika reportage om forskare eller forskning. Artiklarna berörde forskningspropositionen och anslag till universitet och högskolor (forskning och utbildning) respektive slutförvar av kärnavfall (energi).

Figur 9: Antal forskare som omnämndes i det undersökta materialet.

3.3.2. Experter

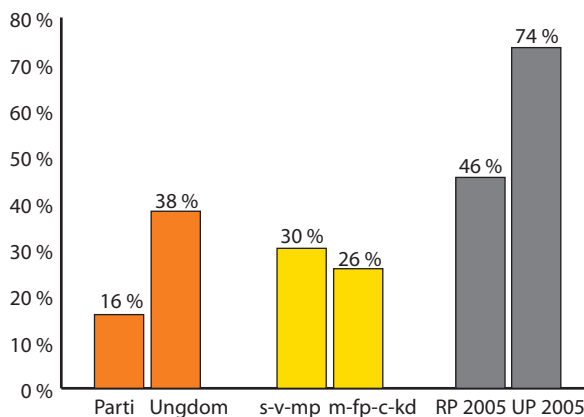
Innehållet i en artikel kan förstärkas av en person med erfarenhet eller auktoritet som inte är uppenbart relaterad till forskning. I sådana fall klassificerades personen som expert. Det bör noteras att variationen är stor inom gruppen experter och läsaren har små möjligheter att avgöra hur kvalificerad en expert egentligen är. Det kan heller inte uteslutas att några av de klassificerade experterna egentligen är forskare, men att detta inte framgick av artikeln.

Exempel på experter som citerades i de partipolitiska tidningarna var VD, ordförande, minister, justitiekansler, barnombudsman, chefsekonom, chefsjurist, generaldirektör, generalsekreterare, chefredaktör, föreståndare, klinikchef, koordinator, författare, kampanjchef, psykolog, kommunikationskonsult, islamkännare och andra ledande personer inom olika typer av organisationer.

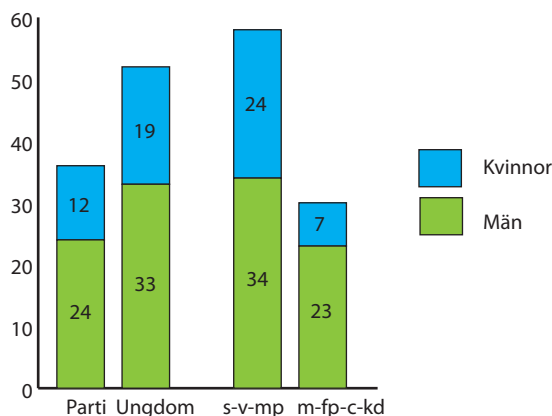
De partipolitiska tidningarna använde sig oftare av experter än forskare. Totalt citerades 95 experter på 28 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. 32 av de citerade

experterna var kvinnor (34 procent) och 63 män (66 procent). Detta är betydligt mindre än i kategorin Regionalpress i VIP 2005, där experter refererades på närmare hälften av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna.

I Ungdomspress (VIP 2005) förekom experter på hela 73 procent av sidorna. Även bland de partipolitiska tidningarna hade Ungdomsförbundens tidningar den högsta andelen citerade experter. Mönstret från VIP 2005, att det är populärt att citera experter i tidningar som vänder sig till ungdomar, upprepas alltså. En av tidningarna i undersökningen utmärkte sig genom att citera experter på en stor andel av artikelsidorna.

Figur 10: Andel vetenskapligt relaterade artikelsidor där experter citerades (procent).

Figur 11: Antalet experter som refererades i det undersökta materialet.

Där experter citerades var samhällsvetenskap det klart dominerande området (57 procent). Även i kategorin Regionalpress i VIP 2005 var det vanligaste området samhällsvetenskap (38 procent), följt av medicin (19 procent). Att experter citerades inom området medicin förekom däremot endast i undantagsfall i politisk press.

Området partipolitik förekom på 21 respektive 12 procent av de artikelsidor där experter citerades i Partitidningar respektive Ungdomsförbundens tidningar. I tidningar tillhörande s-v-mp var andelen endast fem procent, jämfört med tidningar tillhörande m-fp-c-kd, där partipolitik förekom på 28 procent av sidorna.

Experter citerades alltså inte lika ofta som forskare i partipolitisk press. En förklaring till detta kan vara att experterna förekommer i flera olika typer och grader av auktoritet och ofta används i beskrivande artiklar. Forskare används oftare i partipolitiska sammanhang eftersom det upplevs som trovärdigt och ger tyngd åt det politiska budskapet.

I Ungdomspress i VIP 2005 var psykisk hälsa, medicin och hälsa de områden där experter oftast användes. Dessa områden förekom nästan inte alls i Ungdomsförbundens tidningar, vilket kan förklaras med tidningarnas olika målgrupper.

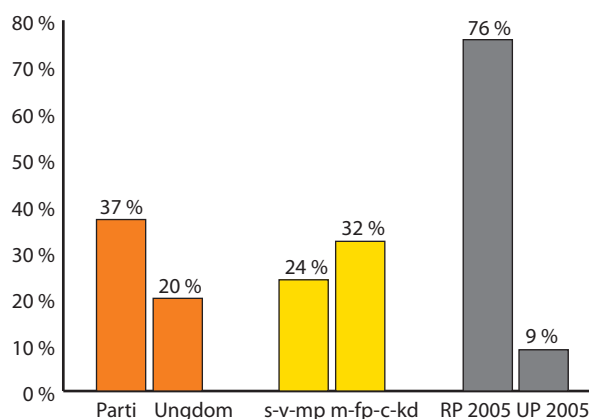
3.4. Hur vetenskapligt relaterat material presenteras

Förutom citat eller intervjuer med forskare och experter refereras vetenskap genom hänvisning till vetenskapliga studier, utredningar, statistik eller inte alls, det vill säga vetenskaplig referens saknas.

3.4.1. Vetenskapliga studier

108 vetenskapliga studier, till exempel i form av undersökningar, rapporter, enkäter eller kartläggningar, citerades i de partipolitiska tidningarna. I snitt citerades studier på en fjärdedel av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna, vilket är avsevärt lägre än andelen som uppmättes i kategorin Regionalpress i VIP 2005, där studier citerades på över tre fjärdedelar av artikelsidorna. En möjlig förklaring till att vetenskapliga studier inte förekommer så ofta i partipolitiska tidningar kan vara att politiker är vana att tänka mer i termer av utredningar och statistik. Dessa beskrivs i kapitel 3.4.2 nedan.

I kategorin Ungdomspress i VIP 2005 citerades studier på nio procent av artikelsidorna jämfört med Regionalpress där andelen var hela tre fjärdedelar. Detta är analogt med Ungdomsförbundens tidningar som refererade till vetenskapliga studier mindre ofta än Partitidningarna. Andelen sidor där vetenskapliga studier citerades var högre i tidningar tillhörande m-fp-c-kd än i tidningar tillhörande s-v-mp. Två Partitidningar, en tillhörande s-v-mp och en tillhörande m-fp-c-kd stod för en betydande andel av de artikelsidor där studier citerades.

Figur 12: Andel vetenskapligt relaterade artikelsidor där vetenskapliga studier citerades (procent).

Totalt sett berörde en tredjedel av artikelsidorna där vetenskapliga studier citerades området samhällsvetenskap. Även i kategorin Regionalpress i VIP 2005 handlade en tredjedel av artikelsidorna med vetenskapliga studier om samhällsvetenskap, vilket var det vanligaste området följt av medicin med 27 procent. Däremot hänvisade de fyra tidningsgrupperna i partipolitisk press till området medicin endast på mellan två och fyra procent av artikelsidorna.

53 respektive 44 procent av de artikelsidor där vetenskapliga studier citerades i Parti- respektive Ungdomsförbundens tidningar handlade om partipolitik. I tidningar tillhörande s-v-mp och m-fp-c-kd handlade 30 respektive 69 procent av de artiklar som citerade vetenskapliga studier om partipolitik.

3.4.2. Utredningar och statistik

Politiska utredningar klassificerades separat, eftersom till exempel granskningar, betänkanden, remisser och beredningar är etablerade företeelser bland politiker och ofta nämns i de partipolitiska tidningarna. Totalt refererades till 74 utredningar på 11 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Närmare hälften av utredningarna återfanns i tidningen Riksdag & Departement och 16 procent i en partitidning tillhörande s-v-mp. Utredningar refererades överlag i relativt korta artiklar (notiser), särskilt i Partitidningarna.

En viss skillnad kan iaktas mellan tidningar tillhörande s-v-mp respektive m-fp-c-kd, där man refererade till en utredning på 12 respektive två procent av artikelsidorna. Samhällsvetenskap och partipolitik var de vanligaste områdena där utredningar refererades.

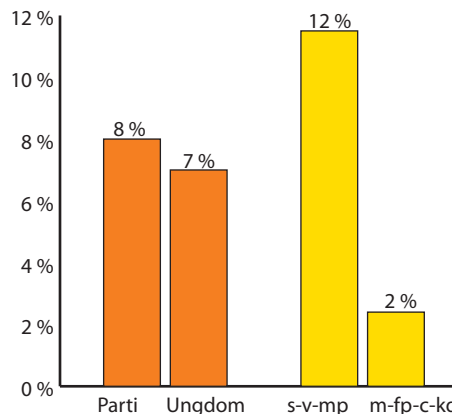
Som statistik klassificerades information som uppenbart var sifferangivelser och inte en egentlig studie, enkät eller kartläggning. Av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna i de partipolitiska tidningarna förekom faktauppgifter i form av statistik på närmare två femtedelar av sidorna, vilket är betydligt mer än i VIP 2005 där statistik endast förekom i sällsynta fall. Skillnaderna beror antagligen på att de partipolitiska tidningarnas läsare ofta använder sig av statistik i sitt arbete.

Störst skillnad var det mellan Partitidningarna och Ungdomsförbundens tidningar, där statistik förekom på 27 respektive 51 procent av artikelsidorna. Statistiska fakta förekom också i en något högre andel av artiklarna i tidningar tillhörande s-v-mp, 44 procent, jämfört med 36 procent i tidningar tillhörande m-fp-c-kd. Samhällsvetenskap var det vanligaste området i de här artiklarna.

3.4.3. Vetenskaplig referens saknas

De fall där vetenskapliga påståenden borde styrkas med referens, men där sådan saknas, har klassificerats separat, eftersom det är ett mått på hur de partipolitiska tidningarna hanterar vetenskapliga fakta.

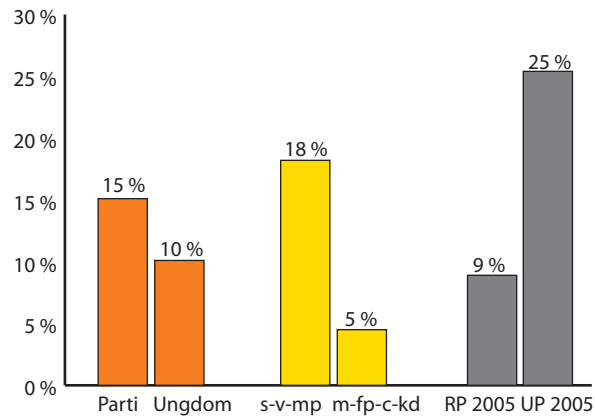
Vetenskaplig referens saknades på i snitt 12 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. Detta är i paritet med kategorin Regionalpress i VIP 2005 där nio procent av artikelsidorna saknade korrekt referens. Referens saknades däremot oftare i Partitidningarna än i

Figur 13: Andel vetenskapligt relaterade artikelsidor där utredningar refererades (procent).

Ungdomsförbundens tidningar. Detta skiljer sig från VIP 2005, där kategorin Ungdomspress var betydligt sämre på att ange korrekt referens än Regionalpress. Tidningar tillhörande s-v-mp hade en klart större andel artikelsidor där referens saknades än tidningar tillhörande m-fp-c-kd. En tidning stod dock för över hälften av artikelsidorna där vetenskaplig referens saknades i Partitidningarna

Artiklar där vetenskaplig referens saknades handlade oftast om partipolitik och samhällsvetenskap. Detta skiljer sig från Regionalpress i VIP 2005, där artiklarna handlade om medicin, naturvetenskap, friskvård och hälsa. Pseudovetenskap, psykisk hälsa och medicin var de vanligaste områdena i Ungdomspress i VIP 2005. Dessa förekom inte alls i Ungdomsförbundens tidningar.

Figur 14: Andel vetenskapligt relaterade artikelsidor där vetenskaplig referens saknades (procent).

3.5. Värdering av vetenskapen, dess nytta och risk

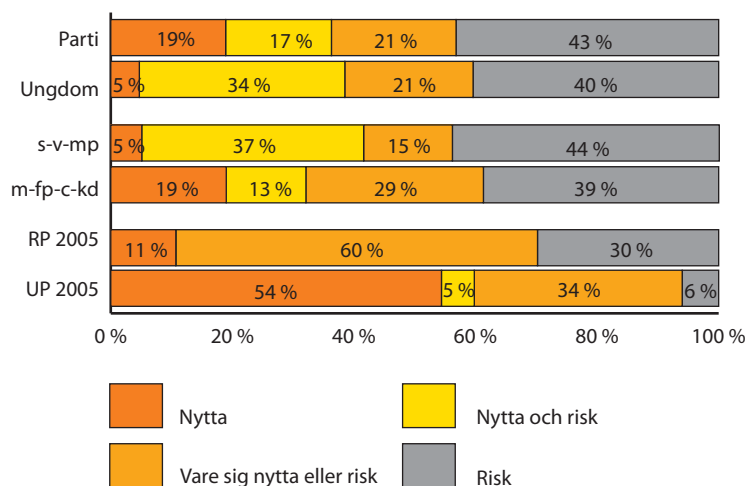
För att värdera vilket intryck en artikel gav läsaren gjordes en bedömning om innehållet framhävde nytta och/eller risk samt om en forskare eller ett område framställdes i positiv, neutral eller negativ dager. En sådan värdering blir med nödvändighet subjektiv.

Tyngdpunkten låg på risker – ungefär 40 procent av artiklarna framhävde detta. I Regionalpress i VIP 2005 framhävdes risker på 30 procent av de vetenskapligt relaterade artikelsidorna. I Ungdomspress i VIP 2005 var andelen artiklar där risker framhävdes endast sex procent.

Artiklar som framhävde nytta var relativt sällsynta i partipolitisk press. Partitidningarnas artiklar framhävde nytta på en femtedel av artikelsidorna jämfört med bara en tjugondel av Ungdomsförbundens tidningar. Samma förhållande gällde för tidningar tillhörande m-fp-c-kd respektive s-v-mp. I VIP 2005 var det en tiondel av artikelsidorna i Regionalpress och över hälften av artikelsidorna i Ungdomspress som framhävde nytta.

Andelarna skiljde sig mycket åt i de fall där både nytta och risk framhävdes. I Partitidningarna och Ungdomsförbundens tidningar framhävdes både nytta och risk i 17 respektive 34 procent av fallen, jämfört med 37 respektive 13 procent för tidningar tillhörande s-v-mp och m-fp-c-kd. I Regionalpress i VIP 2005 förekom inga artiklar alls där både nytta och risk framhävdes, i Ungdomspress var andelen fem procent.

20 procent av samtliga artikelsidor framhävde vare sig nytta eller risk, vilket till exempel innebar att artikeln presenterade fakta eller statistikuppgifter. I detta avseende skiljde sig tidningar tillhörande s-v-mp och m-fp-c-kd åt, 15 respektive 29 procent av artikelsidorna framhävde vare sig nytta eller risk. I kategorierna Regional- och Ungdomspress var andelarna 60 respektive 34 procent.

Figur 15: Andelar av vetenskapligt relaterade artikelsidor som framhäver olika värderingar (procent).

Det vetenskapligt relaterade innehållet i de partipolitiska tidningarnas artiklar framställdes nästan uteslutande neutralt. Detta skiljer sig från kategorin Regionalpress i VIP 2005, där balansen mellan positiv och neutral känsla var jämnare, i 55 procent av artiklarna framhövdes vetenskapen positivt och i 45 procent neutralt. Den övervägande majoriteten av artiklarna i Ungdomspress i VIP 2005 hade en positiv ton.

4. Referenslista

4.1. Elektroniska källor

www.sifomedia.se

Sifo media, som är en del av Research International, arbetar bland annat med medieundersökningar och reklammätningar.

www.sverigestidskrifter.se

Sveriges Tidskrifter är Sveriges största branschorganisation inom media. Information om tidningar.

www.ts.se

Tidningsstatistik, har som syfte att revidera svenska medier och ge mediemarknaden opartiskt granskad och sammanställd information om till exempel upplagor.

4.2. Tidningar och tidskrifter

Se även bilaga 2 för mer information.

Aktuellt i politiken, www.aip.nu

Blått, www.muf.se

C., www.centerpartiet.se

Frihet, www.ssu.se

Grönt, www.mp.se

Kristdemokraten, www.kristdemokraten.com

Liebling, www.liebling.nu

Nisse Hult, www.gronungdom.se

Nu, www.tidningen.nu

Riksdag & Departement, www.rod.nu

Röd press, www.rodpress.nu

Vänsterpress, www.vansterpartiet.se

Bilaga 1

Omfattning

Tidningarna i undersökningen innehöll såväl redaktionellt material i form av artiklar och notiser, som annonser. De partipolitiska tidningarnas annonser, framsidor och innehållsförteckningar har inte granskats i denna undersökning. Efter att tidningens eller tidskriftens totala sidantal beräknats granskades det redaktionella materialet med avseende på de variabler undersökningen avsåg att studera. Samtliga artiklar klassificerades enligt område. Antalet artiklar liksom storleken på dem beräknades också.

Det granskade materialet kan relateras både till antal klassificerade sidor respektive antal klassificerade förekomster. Resultaten presenterats i första hand som andel av antal klassificerade sidor i varje grupp av tidningar. I de fall jämförelsen i förhållande till antalet sidor avviker från jämförelsen med antal klassificerade förekomster har detta kommenterats.

För att kunna göra en rättvis jämförelse av sidantalet mellan de olika tidningarna liksom med resultaten från 2005 års innehållsanalys av vetenskapligt relaterat material i Ungdoms-, Familje- och Regionalpress⁴ har en omräkning av sidstorlek för samtliga tidningar genomförts. Magasinsformatet, med genomsnittlig storlek 29 x 22 cm (638 cm²) fick utgöra basen för jämförelser av sidantal och omfattningar. En sida avser i denna undersökning alltså en sida med magasinsformat.

Klassificering

Det redaktionella materialet har bedömts med avseende på hur vetenskapliga fakta presenteras och hanteras samt vilka områden som behandlas. Eventuellt bakomliggande, men ej explicit vetenskaplig anknytning har inte klassificerats. Samtliga använda variabler och kortfattade beskrivningar av dessa redovisas i tabell 2-4 nedan. En mer ingående beskrivning av variablerna samt några exempel följer här.

Med ”**Forskare citeras/intervjuas**” avses att en namngiven forskare citerades eller intervjuades i en artikel. Det skulle tydligt framgå att personen som namngavs var forskare. Forskarens kön registrerades. I de fall då en forskare/forskargrupp endast omnämndes men inte namngavs i artikeln klassificerades detta som ”**Forskare omnämns**”.

Det är vanligt att artiklar refererar till personer som inte är forskare. Under ”**Annan expert refereras**” återfinns de fall där man citerat eller intervjuat en eller flera personer med erfarenhet eller auktoritet som inte är forskarrelaterad för att belysa innehållet i en artikel. Expertens kön registrerades.

”**Vetenskaplig studie citeras eller refereras**” innebär att det i en artikel hänvisades till någon form av studie, till exempel en avhandling. Även undersökningar, rapporter, enkäter och kartläggningar där resultaten verkar ha analyserats och/eller som har tydlig koppling till forskning ingick i begreppet vetenskaplig studie. Källhänvisningen skulle vara tillräcklig för att kunna återfinna materialet. Referens där det framgick vem som genomfört studien samt årtal för publicering eller lärosäte/företag där studien genomförts ansågs som tillräcklig.

⁴ VA-rapport 2005:5, Vetenskap i press – en innehållsanalys

Utredningar genomförs på uppdrag av regering och riksdag. Då ingen direkt forskningsanknytning framgick, klassificerades dessa som ”**Utredningar**”. Granskning, betänkande, promemoria, redovisning, bok, remiss, beredning eller utlåtande som till exempel SOU, Ds, URF ingår i denna variabel. Proposition, motion, reservation, interpellation eller remissvar ingår ej.

När en artikels innehåll var sådant att referens hade varit nödvändig för att styrka påståendena, till exempel vid icke-allmänt vedertagna utsagor, klassificerades artikeln som ”**Vetenskaplig referens saknas**”. En artikel med ett i och för sig vetenskapligt baserat faktainnehåll har i denna undersökning inte klassificerats som ”**Vetenskaplig referens saknas**” om dessa fakta ansågs vara så pass allmänt kända att det inte var rimligt att begära hänvisning till forskare eller forskningsrapport. Följande citat ur boken ”**Vetenskap eller villfarelse**” (Jerkert, Hansson, 2005) ger ett bra exempel på detta: ”**Vetenskapen har försett oss med fakta som är så väl underbyggda att det inte är rimligt att ifrågasätta dem. Det finns till exempel ingen anledning att ifrågasätta att vatten består av väte och syre**”.

I variabeln ”**Statistik**” har information som uppenbart är statistik och inte en egentlig studie, enkät eller kartläggning klassificerats. Statistik från undersökningsföretag eller som verkar ha analyserats ingår i ”**Vetenskaplig studie citeras eller refereras**”.

För de artiklar som hade vetenskaplig anknytning gjordes också en **värdering** av om innehållet framhävde **nytta och/eller risk**. En värdering gjordes även av vilket intryck artikeln gav vid läsning. Här registrerades om en forskare eller det område som behandlades framställdes **positivt, neutralt eller negativt**.

Med ”**Ämnen**” avses såväl vetenskapliga discipliner som andra områden eller teman. För att få en bättre uppfattning om vad artikelmaterialen handlade om, gjordes utöver klassificeringen på etablerade akademiska områden även en indelning i områden som ”**internationellt**”, ”**jämlikhet**”, och ”**EU**”. Artiklar kunde klassificeras i flera områden beroende på innehåll. I vissa fall kan därför artiklar vara kodade som både ett etablerat ämne, exempelvis samhällsvetenskap, och ett annat område, som till exempel internationellt.

Särskilda uttryck för vilja att satsa på forskning klassificerades i kategorin ”**Satsningsvilja**”.

Här följer ett exempel ur en granskad tidning.

Kvinnor inom politiken sitter ofta fast i könsrollerna.

Stereotyper bestämmer valet

Kvinnliga politiker sitter fast i könsrollerna. De kvinnliga toppolitikerna tar ett större ansvar för barnen och hushållet än manliga politiker, visar en studie av professor Johanna Essevald vid Lunds universitet. Studien visar också att män fortfarande ägnar sig

åt klassiskt manliga frågor, som ekonomi, skatter, näringspolitik och utrikespolitik, medan kvinnor prioriterar jämställdhet, socialpolitik, utbildningsfrågor och kulturpolitik, skriver Svenska Dagbladet.

Vetenskaplig studie citeras

Forskare citeras

Ämnen: samhällsvetenskap, jämlikhet

Forskaren och forskningen ger ett neutralt intryck

Varken nytta eller risk framhävs

I tabellerna nedan återfinns beskrivningar av undersökningens variabler samt vilka utgångspunkter som använts i bedömningen av dem.

Tabell 2: undersökningens grundläggande variabler.

Variabel	Beskrivning
Totalt antal sidor	Sammanlagt sidantal i de tidningar/tidskrifter som granskats.
Sidantal	Antal sidor eller halv sida, kvartssida, kortnotis/ruta för klassificerat material. Hela artikeln/annonsen, inkluderat bilder, är medräknad.
Omräknat sidantal	Sidantal omräknat från fullformat/tabloid till magasinformat.

Tabell 3: variabler för klassificering av materialet.

Variabel	Beskrivning
Forskare citeras/intervjuas	Forskaren ska namnges och det ska framgå att personen är forskare. Forskaren citeras eller intervjuas eller forskarens resultat rapporteras. Forskarens kön noteras.
Forskare omnämns	En forskare/forskargrupp omnämns endast (citeras eller intervjuas ej i artikeln).
Reportage om forskare	Särskild artikel om forskare och/eller forskarens arbete.
Annan expert citeras eller refereras	Annan än egentlig forskare som framhålls som expert, har någon form av erfarenhet eller auktoritet. Författare till bok som citeras räknas också som expert. Antal förekomster samt totalt antal experter som refereras i artikeln noteras, liksom experternas kön.
Vetenskaplig studie citeras eller refereras	Till exempel avhandling, undersökning, rapport, enkät eller kartläggning där resultaten verkar ha analyserats och/eller som har tydlig koppling till forskning ingår här. Källhänvisningen ska vara tillräcklig så att man sannolikt kan hitta materialet om man vill. Politiska utredningar ingår i kategorin utredning (se nedan).
Utredning	Granskning, betänkande, promemoria, redovisning, bok, remiss, beredning eller utlåtande, dock utan att direkt forskningsanknytning anges/framgår. Till exempel SOU, Ds, URF. Ej proposition, motion, reservation, interpellation, remiss-svar.
Statistik	Information som uppenbart är statistik och inte en egentlig studie, enkät eller kartläggning. "Allmänt" känd statistik/siffror. Statistik som verkar ha analyserats ingår i kategorin vetenskaplig studie.
Vetenskaplig referens saknas	Innehåll som inte inkluderar vetenskaplig referens men där kodaren funnit att referens hade varit tjänlig, till exempel vid icke-allmänt vedertagna utsagor.

Nytta framhävs	Nytta framhävs i artikel.
Nytta och risk framhävs	Både nytta och risk framhävs i artikel.
Vare sig nytta eller risk framhävs	Vare sig nytta eller risk framhävs i artikel (ofta rena fakta).
Risker framhävs	Risk framhävs i artikel.
Allmän värdering (+ 0 -)	Värdering av forskarnas arbete, positivt, neutralt, negativt. I vilken dager framstår forskaren/experten eller vetenskapen/ämnet han/hon företräder? "Första intryck", ton eller känsla av artikeln. Bör nästan uttryckligen stå något positivt eller negativt omdöme.
Satsningsvilja	Uttryck för vilja att satsa på forskning.

Tabell 4: ämnen.

Område	Beskrivning
Alternativmedicin	Komplementär medicin som massage, akupunktur, kiropraktik, naprapati, ayurveda, yoga, naturläkemedel, hälsokost.
Arbete	Uppsägningar, arbetstidsförkortning, arbetsrätt, arbetslöshet, kollektivavtal, fackligt, AMS, arbetstider.
Djurförsök	Försöksdjur, Djurens Rätt, djurrättsaktion, pälsfarmning.
Ekonomi	Nationalekonomi, sparformer, hushålls/privatekonomi, lönsamhet, investeringar, näringsliv, näringslivsklimat, entreprenörskap, småföretagande, företagsamhet, skatter, handel/konsumtion, konsumentskydd, konsumentmakt, marknadsföring/konsumentpåverkan/reklam.
Energi	Till exempel kärnkraft, förnybar energi. Miljöbilar och miljöbränsle kodas dock som miljö.
EU	EU-relaterat material.
Flyktingfrågor	Flyktingpolitik, asylsökande, tortyroffer/krigsförbrytare. Invandrarfrågor och integration läggs i samhällsvetenskap.
Forskning och utbildning	Skola, skolmat, skolresor, högskoleutbildning, forskningsanslag.
Friskvård	"Egenvård" som träning, kostråd, mat, matvanor, diet, näringslära, sömn.
Försvaret/militären	Försvarsfrågor, säkerhetspolitik, vapen, värnplikt.
Hem/trädgård	Hushåll, inredning, trädgård.
Humaniora	Etnologi, filosofi, historia, journalistik, kommunikation, kommunikationsvetenskap, medier (TV, bloggning), medievetenskap, religion/teologi, språk, retorik.
Infrastruktur	Transporter, väg, järnväg, kollektivtrafik.
Internationellt	FN, världshandelsfrågor, skuldavskrivning, WTO, andra länders politik.
Jordbruk/djur	Jordbruk, djur och natur, fiske, djurskydds- och livsmedelstillsyn, skogsbruk.

Jämlikhet	Jämställdhet, kvinnovåld, våldtäkter, diskriminering, feminism, klassklyftor/fattiga/rika, mänskliga rättigheter, integritet, etisk tillverkning, demokrati, rasism, rättvisa, solidaritet, yttrandefrihet, tryckfrihet.
Kultur	Museum, film.
Medicin	Traditionell medicin, skolmedicin, även psykiatri, hälsa.
Miljö	Till exempel miljöbilar.
Naturvetenskap	Biologi, fysik, kemi, geologi, evolution.
Partipolitik	Det egna partiet eller andra partier. Medlemssidor, kalender, lokalt, stämmor mm. Även artikelns andra ämne(n) har kodats om detta är framträdande.
Pseudovetenskap	Homeopati, astrologi, parapsykologiska fenomen, feng-shui.
Psykisk hälsa	Relationer, interaktion mellan människor, kärlek, sex, familjerådgivning, psykologi.
Samhällsvetenskap	Juridik, upphovsrätt/ kopiering/nedladdning, Internet, kriminalitet, pedagogik, politik, fackförbund, sjukvård/vårdapparaten, sociologi, statsvetenskap, utbildningsväsende (skola, universitet), kommuner/landsting, bistånd, monarki, integration, invandrarfrågor, hemlöshet, bostadsfrågor, alkoholpolitik, spelmarknaden/spelmonopol, samhällsbyggnad, katastrofberedskap, public service, partnerskap/samkönade äktenskap.
Teknik	Tekniskt relaterade ämnen.
Övrigt	Politisk satir, bilder, serier, korsord, andra typer av nöjesreportage som inte klassificerats som variabeln Kultur.

Bilaga 2

Tabell 5: Fakta om de granskade tidningarna. Källor är redaktionerna, Dagspress.se, Sifo media, Sveriges Tidskrifter, Tidningsstatistik.

Namn	Utgivare/Ägare	Parti/Ungdomsförbund	Antal utgåvor/år	Antal granskade nummer	Upplaga	Räckvidd
Aktuellt i politiken	AiP Media produktion AB/Socialdemokraterna	S	50	5	9 300	25 000
Blått	Moderata Ungdomsförbundet	Muf	4	5	12 000	
C.	Centerpartiet	C	4	5	63 500	
Frihet	Frihet Media Ekonomisk Förening	SSU	8	5	21 800	
Grönt	Miljöpartiet	Mp	5	5	7 700	
Kristdemokraten	Samhällsgemenskaps Förlags AB/Kristdemokraterna	Kd	52	5	7 600	
Liebling	Liberala ungdomsförbundet	Luf	4	3	10 000 – 20 000	
Medborgaren	Moderaterna	M		5	49 000	
Nu	Folkpartiet	Fp	52	5	7 600	
Nisse Hult	Grön Ungdom	Grön Ungdom	4	5	3 000	
Ny Framtid	Kristdemokratiska ungdomsförbundet	Kdu	4	4	5 000	
Riksdag & Departement	Riksdagen är administrativ huvudman		38	5	14 300	37 000
Röd press	Ung Vänster	Ung Vänster	5	4	3 000	
Ung center	Centerpartiets Ungdomsförbund	Cuf	4	5	5 000	
Vänsterpress	Vänsterpartiet	V	12	5	12 000	

Bilaga 3

Tabell 6: Omfattning av i undersökningen granskade och klassificerat material.

Kategori	Totalt antal sidor	Granskade sidor	Totalt antal klass. sidor
Partitidningar	948	760	112
Ungdomsförbundens tidningar	1 022	918	140
Tidningar tillhörande s-v-mp	934	857	145
Tidningar tillhörande m-fp-c-kd	1 035	821	108
Riksdag & Departement	124	94	30
Totalt	2 094	1 772	282

Tabell 7: Det klassificerade materialets fördelning utifrån sidstorlek. Andel klassificerade artiklar per sidstorlek i magasinformat (procent per kategori) samt genomsnittlig artikellängd i sidor.

Artiklars storlek (sida)	Partitidningar (%)		Ungdomsförbundens tidningar (%)		s-v-mp (%)		m-fp-c-kd (%)	
	Tot	Vet rel	Tot	Vet rel	Tot	Vet rel	Tot	Vet rel
< 0,5	50	51	43	47	46	53	47	42
0,5 – 0,99	24	18	33	23	31	16	25	26
1-1,99	18	24	17	14	16	17	20	23
> 2	8	8	8	17	8	13	9	9
	100	100	100	100	100	100	100	100
Medelstorlek artiklar	0,85	0,74	1,02	1,07	0,87	0,86	0,98	0,95

VA-Rapporter

- 2002:1 Vad tycker folk i andra länder?
- 2002:2 Allmänhetens syn på vetenskap
- 2002:3 Forskares syn på samtal med allmänheten
- 2002:4 Ungas syn på vetenskap

- 2003:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2002
- 2003:2 VA-studier under luppen:
Synen på vetenskap 2002
  - en analys
- 2003:3 Allmänhetens syn på Vetenskap 2003
- 2003:4 Forskares syn på Vetenskap och Allmänhet
  - intervjuundersökning 2003
- 2003:5 Forskares syn på samtal med Allmänheten
  - en fokusgruppsstudie
  - Delrapport

- 2004:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2003
- 2004:2 Lärares inställning till vetenskap och forskningsbaserad kunskap
  - en översikt av några svenska forskningsrapporter
  - några goda exempel på mötesplatser
- 2004:3 Allmänhetens syn på Vetenskap 2004
- 2004:4 Lärares syn på Vetenskap
  - intervjuundersökning 2004
- 2004:5 Forskares syn på samtal med Allmänheten
  - en fokusgruppsstudie
  - Slutrapport
- 2004:6 Vad tycker folk i andra länder 2004?
  - analys 2004 av några utländska opinionsundersökningar

- 2005:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2004
- 2005:2 Lärare om företagsamhet
- 2005:3 Eurobarometrar om Vetenskap 2005
- 2005:4 Allmänhetens syn på Vetenskap 2005
- 2005:5 Vetenskap i Press
  - en innehållsanalys
- 2005:6 Journalisters syn på Vetenskap

- 2006:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2005
- 2006:2 Politikers syn på Vetenskap
- 2006:3 Vetenskap i Politisk Press
  - en innehållsanalys
- 2006:4 Kunskapsbiten, 18 röster om relationen forskare – politiker
- 2006:5 Politik och Vetenskap
- 2006:6 Allmänhetens syn på Vetenskap

Föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA, vill främja dialog, öppenhet och förståelse mellan allmänhet och forskare. VA vill inspirera till samtal om forskning och skapa nya mötesplatser på oväntade arenor kring engagerande frågor. Alla skall kunna möta forskare för att utbyta idéer och bättre förstå forskningens resultat, arbetet för att nå dit och vetenskapens roll i samhället.

Föreningens mål är att

- öka kontakterna och utbytet av idéer mellan allmänhet och forskare
- öka allmänhetens kunskap om forskningens metoder och resultat
- utveckla forskarnas lyhördhet och förståelse för allmänhetens frågor om och oro för forskning
- bygga regionala, nationella och internationella nätverk för erfarenhetsutbyte och möten.

Verksamheten inriktas mot tre områden:

- **Kunskapsbyggande** om gränssytan mellan allmänhet och vetenskap genom opinionsundersökningar och studier om vad allmänheten, ungdomar och särskilda grupper anser om forskning och hur forskare ser på dialog med allmänheten
- **Samtal mellan forskare** och allmänhet; att katalysera eller i egen regi prova okonventionella former, arenor och teman
- **Erfarenhetsförmedling** av metoder, former och teman för samtal och spridning av kunskaper från studierna

Vetenskap & Allmänhet, VA bildades 2002 och har under de första verksamhetsåren genomfört ett antal studier och undersökningar, provat annorlunda samtalsformer och olika metoder för erfarenhetsförmedling, framför allt via Internet. Resultaten presenteras på föreningens webbplats: www.v-a.se.